

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemnik za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petič-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Claryjev padec.

Sen grofa Claryja je dosanjan. Ministrstvu Clary-Körber-Kindinger je odzvonilo, in to veliko prej, kakor je samo mislilo. Šele pred nekaj tedni je grof Clary izustil ošabne besede, da ni nikjer zapisano, da ostane samo nekaj mesecev na krmilu. A sedaj je politično mrtev in časopisi objavljajo že njegov nekrolog.

Clary je padel vsled češke obstrukcije. Ogrska vlada mu je dala do novega leta časa, da uveljavi zakon glede obračuna o vžitninah. Kako ga uveljavi, zato se gospod Szell ni menil. Če bi bil se uveljavil parlamentarnim putem, bi to bilo gospodu Szellu prav, če pa se uveljavi s § 14, bi bil tudi zadovoljen. Szell je preveč praktičen politik, da bi se ruval za obliko, v kateri se Ogrski zagotovi bogati plen, da le dobi, kar zahteva.

Vsled češke obstrukcije je postalo popolnoma nemogoče, da bi bil rečeni zakon parlamentarnim putem rešen pred novim letom, a ker si je grof Clary s svojo izjavo, da § 14. ne porabi več v politične namene, zvezal roke, prišel je po češki neodjenljivosti v največjo stisko. Nemške stranke so ga sicer zalagale z vsakovrstnimi dobrimi nasveti, ali vsi ti nasveti so imeli to slabo stran, da so bili neizvršljivi. Clary bi se mogel rešiti samo, ako bi mu bila ogrska vlada priskočila na pomoč, ako bi bila ogrska vlada podaljšala rok za uveljavljenje omenjenega zakona.

To zahtevo pa je gosp. Szell kratko malo odklonil. Niti za dan ni hotel podaljšati dogovorjenega roka. Brez ovinkov je povedal, da se začne vojna, če se zakon bodisi parlamentarnim ali neparlamentarnim, ustavnim ali neustavnim putem ne uveljavi s 1. januarjem 1900. In vsled tega mora grof Clary iti zopet v Gradec reševati na mesto državnih problemov prošnje za gostilniške koncesije.

Nagibov Szellovi neusmiljenosti ni težko uganiti. Madjarom se mudi, da dobe mastne koncesije, katere so jim zagotov-

ljene po novem obračunavanju vžitnin. Ta zakon pomenja zanje bogato darilo v znesku mnogih milijonov, in naravno je, da jim je popolnoma vsejedno, na kakšen način postane veljaven. Povrh ima g. Szell v ogrskem parlamentu velike težave z opozicijo. Ta je začela obstrukcijo proti zakonu o kvoti, in bržčas bi bil prišel gospod Szell s svojimi tovariši sam v največjo zadrego, ako bi bil avstrijski parlament „državne potrebe“ pravočasno dognal, ogrski pa ne. S tem, da je Szell politično usmrtil grofa Claryja, pomagal je samemu sebi najbolj, zakaj vsled tega določi kvoto zopet krona, in je ogrska vlada dobila časa počakati na konec parlamentarne razprave o kvoti.

Odstop Claryjevega ministrstva je značilnega pomena. Nagli konec te vlade nam ne kaže samo, da je Cislitvanska prišla pod kuratelo madjarske vlade, nego potrjuje tudi izrek, da se v naši državi ne da vladati ne proti Nemcem, pa tudi ne proti Slovanom. Izpolnilo se je prerokovanje, da sledi nemški obstrukciji, ako se ne doseže sprava, češka obstrukcija in moč te obstrukcije se je izkazala prav te dni. V tem tiči pa tudi ves pomen Claryjevega odstopa. Zavlada bode zopet § 14., vladalo se bo zopet absolutistično, dokler bo v državnih blagajnicah kaj denarja za investicije, samo da bo nova vlada stala pod komando nemške levice in se na slovanske stranke ne bo ozirala. Prememba v ministrstvu je zgolj personalna, smer vladanja ostane ista, in za to je pač le postranskega pomena, kdo vstopi v to vlado. Kriza v parlamentu ostane in ne bo jej konec, dokler se ne doseže na podlagi pravičnosti sklenjena sprava mej narodov.

V Ljubljani, 19. decembra. K položaju.

Zadnji udarec, s katerim je bil Claryjev kabinet ubit, mu je prizadel Szell. Vsled obstrukcije Čehov Claryju ni bilo možno drugače dognati „državnih potreb“ kakor s § 14. Ker sta bili pa proti temu paragrafu desnica in levica, ker se je bil

Clary končno pri nastopu vlade tudi že sam odpovedal temu zadnjemu pomočku v zadrego zašliih ministrstev, je Clary, ki ni imel ves čas svojega vladanja nobene večine, nobenega odkritosrčnega prijatelja, moral odstopiti, da bode mogel novi kabinet v teh pičlih dneh, kar jih je še do 1. januarja, vendarle dognati najnujnejše državne potrebe, — seveda zopet s § 14. Kdo bo novi šef novega, prehodnega uradniškega kabineta, še ni dognano. Največ upanja ima baje grof Goëss, katerega je cesar že sprejel. Imenujejo pa se tudi grof Welsersheimb, fml. Schönauich in grof Pace. Bodoči finančni minister bo baje sekijski šef baron Jokasch-Koch. Novo ministrstvo bo — kakor poročajo dunajski listi — levičarjem še bolj naklonjeno, kakor je bilo Claryjevo, ter bo imelo predvsem nalogo sestaviti koalicijsko večino, v kateri bodo tudi levičarski Nemci važen faktor. Čehe bi radi Nemci vsekar izolirali. Bodoče ministrstvo bo le začasno ter se parlamentu menda niti predstavilo ne bo. Čehi so danes s svojim uspehom zadovoljni, Clary je padel, in Slovani jim k temu le čestitajo.

Sultanov svak pobegnil.

V Carigradu imajo že nekaj mesecev sila nemirno življenje. Vohunstvo in ovađništvo je v popolnem cvetju. Vsak čas zapro ali odženo v prognanstvo odličnjaka radi zarote ali nevarnih spletk. Pregarjanjo Mladoturkov je zopet na dnevnem redu, a tudi pregarjanja iz vzrokov, ki so javnosti neznana. Te dni je pobegnil iz Carigrada sultanov svak, Damad Mahmud paša z dvema sinoma, s svojim tajnikom in žurnalistom Husni Damišem. Vlada je dala v Dardanelih preiskati tudi razne tuje ladije in pretaknila vse kote, da bi zajela begunce, toda brez vspeha. Damid Mahmud paša je ušel na francoskem parniku „Georgien“ ter dospe v torek v Marseille. Sultan je naročil turškemu poslaniku v Parizu, naj zahteva pri francoski vladi, da mu izroči begunce. Sultan se ne sklicuje na pravne vzroke, nego želi, da mu izkažejo Francozi to vslogo v znak osebne naklo-

njenosti. Sultanov svak je posredoval med Angleži, ki so hoteli zidati železnico v Bagdad, in med vlado ter je imel posla z denarjem. Baje je njegov beg le pritisk na turško vlado na korist Angležem.

Vojna v Južni Afriki.

Vihar proti Chamberlainu narašča. Listi ga napadajo strastno ter mu očitajo lahkomišelnost in nepremišljenost. Anglija — pišejo ti listi nakrat — je bila doslej zaščitnica miru, a danes je prav Anglija vsled Chamberlainove krivde kalilka miru. Nakrat so postali Angleži sentimentalni ter naglašajo ceno in lepoto miru! In vsega so krive krvave klobase, katere so odnesli iz bojev z Buri Buller, Gatacre in Methuen! Iz Londona so došle brzozjavke, da misli Chamberlain na svojo demisijo. Od ondi se tudi poroča, da znašajo Bullerjeve izgube 1097 mož: ubitih je bilo 82, ranjenih 667 in ujetih oziroma izgubljenih 348 mož. Tako javljajo angleške brzozjavke, zato si že smemo misliti, da so Bullerjeve izgube vsaj za par sto mož večje! Vzrok Bullerjevega poraza — tako se brzozjavlja zopet iz Londona — je ta, da je Buller zgrabil Bure le z 12.000 možmi, 10.000 pa jih je poslal naokoli, da bi zgrabili Bure od strani ali za hrbtom. Nadalje se poroča, da je zgrabil Buller Bure vsled ukaza londonske vlade, ne pa samovoljno. Buller meni baje poslej ravnati le po svoji glavi. Preložiti hoče torišče svoje akcije iz Natala drugam, namreč iz Deaarja preko Jakobsdala v državo Oranje in od ondi v Transvaal. Prepustiti hoče Whiteja baje svoji usodi ter se brigati le za svojo nalogo, t. j. polastiti se čim preje Bloemfonteina in Pretorije, ter z združenimi četami poraziti Bure. Pa kaj se morejo nadejati Angleži boljših uspehov v sovražnikovi deželi, ko imajo že na lastnih tleh tako nesrečo? Mislimo, da ne. Doma jih bodo Buri le še hujše in pogumnejše porazili, če pa jih Angleži s svojo številno premočjo požejo v beg in razpodé, jim Buri vendar ne bodo nikdar dali miru, tako da boja še dolgo ne bo konec. Poroča se, da je vsa severna Kaplandija nemirna, da se pripravlja

LISTEK.

Šampanjec.

(Iz zbirke „Propalica“. Ruski spisal A. Čehov.)
(Dalje.)

Zunaj je v svoji hladni, čmerni lepoti dremala tiha, mrzla noč. Mesec in okrog njega dva drobna oblaka so, kakor prilepjeni na višnjevi nebesni obok, viseli nepremično nad hišo, prav kakor da tudi oni nečesa pričakujejo. Od njih se je vsipala močna prozorna svetloba in se migljajoč spuščala do bele zemlje, obsevajoč jarke, nasip...

Bilo je tiho.

— Neumna žena! — sem premišljal, gledajoč na nebo, ki je bilo posuto z jasnimi zvezdami. — Pa če bi končno tudi ono kaj pomenilo! Kakšno nesrečo mi pa še more prerokovati, kakšno zlo nas še more obiskati? Skrbi in beda, ki so nas davile, in katere nas tudi danes davijo, so tako velike, da si je težko misliti, da je na svetu še kaj hujšega in večjega. Kakšno zlo pa še čaka ribo, kadar jo ujamejo, spekó in v polivki prinesó na mizo? Ne razumem! Kakšna nesreča se mi more še pripetiti? —

Visoki topoli, pokriti z ivjem videli so se, kakor da so zastrti z mrtvaško odejo, gledali so na-me mrklo in tužno, menda so

čutili kakor jaz svojo osamelost... Dolgo sem gledal in potem šel dalje.

— Mladost moja ni vredna niti pipe tobaka, — sem mislil dalje. Stariši so mi pomrli, ko sem bil še otrok. Iz gimnazije so me že zgodaj zapodili. Rojen sem v inteligentni rodovini, ali zaman — dobil nisem niti odgoje, niti izobrazbe, zato pa nimam več znanja kakor kak dninar. Nimam niti sorodnika, niti prijatelja. Nihče me ne mara, a tudi jaz ne ljubim nikogar. V najboljših letih, v cvetu mladosti svoje nisem sposoben ničesar; vrgli so me v to puščavo za šefa postaje, pa še to sem dobil težko, z veliko protekcijo. V življenju sem poznal le bedo in nesrečo. Kaj torej se mi more še pripetiti hudega, katero zlo me še čaka? — Smrt? Hm... Ni me strah niti smrti. V grobu ni dolgočasnejše nego v tej postaji.

V daljavi se je zasvetila rudeča luč. Nasproti mi je prihajal voz. Sanjava stepa je poslušala njegov šum. Misli moje so bile tako črne, tako grenke, da se mi je zdelo, kakor da mislim na glas, kakor da zvenenje telegrafskih žic in šum voza nosita daleč tudi moje misli.

— Ali izgubim morda ženo? — sem se vprašal. — Pa tudi to ni strašno. Ni treba mi prikrivati istine: ne ljubim je. Oženil sem se z njo, ko sem bil še otročaj. Sedaj šele sem mladenič krepak, lep; a ona se je posušila, ostarela je, oglupela, od

glave do nog je polna različnih predsodkov. Ali ima sploh kaj lepega, ali je kaj privlačnega v njeni ljubezni, v njenih upalih prsih, v njenem topem pogledu? Samo trpim jo, a ne ljubim je.

Kaj torej se mi more pripetiti še hudega, katero zlo me še čaka? — Mladost moja vene v cvetju. Ženske se zablistkavajo pred menoj samo v oknih vagonov, kakor zvezdni utrinki. Ljubezni nisem imel in je nočem poznati. Propada mi moška moč, smelost, srčnost... Vse gine in mineva. Tudi moje bogastvo tu v pusti stepi ni vredno niti počenega groša.

Voz je šumom švignil mimo mene in me razsvetlil s svojimi rudečimi svetilkami. Videl sem, kako se je ustavil pred postajo, raz katero je sipala svetilnica na vagono svojo zeleno luč. Ustavil se je samo za jedno minuto in krenil dalje. Slišal sem skozi nočno tmino, kako se gubi ropot koles.

Tako sem hodil sem in tja in prehodil celi dve vrsti, naposled pa sem se vrnil domu. Tužne misli me niso zapustile ni za trenotek. Kakor mi je bilo težko in bridko, se vendar spominjam, kakor da sem tudi sam želel, naj mi bodo misli čim črnejše in tužnejše. Veste, pri omejenih in samoljubnih ljudeh nastopajo včasih trenotki, ko jim že občutek nesreče in bede donaša neko zadovoljstvo, in zategadelj

koketirajo še bolj pred seboj s svojim trpljenjem. Mnogo istine je bilo v mojih mislih. Ali tudi mnogo bahavega in otročjega je bilo v mojem vprašanju: „Kakšno zlo me še čaka?“

— Pa kaj se more še zgoditi? — sem se vprašal vračajoč. — Zdi se mi, da sem že vse doživel: bolan sem bil, zapravlil sem denar, dobil sem čisto ukore od načelnika, stradal sem, razjarjen volk me je preganjal na postaji... ali še kaj drugega? Žalili so me, poniževali, celo večnost že trpim in se mučim; samo v robstvu še nisem bil. Hm... Za zločin niti sposoben nisem, niti se sodišča ne bojim.

Oblaka sta se že počasi oddaljevala od meseca, kakor da si nekaj šepčeta, česar mesec ne more slišati. Lahen veter je dihnil preko stepe, noseč tihi šum oddaljenega voza... Na pragn me je čakala žena. Oči so se ji veselo svetile, smejala se je, lice ji je kazalo radost.

— Ali veš kaj novega? — je vzkliknila radostno. — Idi hitro v sobo in obleci novo suknjo! — gosta imamo!

— Kakšnega gosta? —
— Sedaj se je pripeljala z vozom teta Natalija Petrovna. —
— Kakšna Natalija Petrovna? —
— Žena mojega strijca Semena Fedoroviča. Ti je ne poznaš, jako dobra lepa je. —
(Konec prih.)

splošna ustaja Afrikanderjev, in da je tudi dežela Basutov postala Angležem sovražna. V deželi Bečuanški pa je danes že vse pokonci proti Angliji. Posledice poraza Bullerja se pokažejo kmalu v luči, ki napolni srce Albiona s strahom in skrbjo! — Velikanski pomen poraza Angležev pri Colensu ob reki Tugeli je razviden tudi iz dejstva, da je angleško vojno ministrstvo nemudoma imenovalo novega najvišjega poveljnika cele angleške armade, namreč lorda Roberta, ki je že 67 let star, ter mu dalo kot šefa generalnega štaba lorda Kitchenerja. Pred dvema mesecema angleška vlada vojne v Južni Afriki pri drugih vladah niti naznanila ni, češ, da se gre le za nepomembno ustajo, ne pa za vojno. Kmalu potem je vojno ministrstvo sprevidelo, da se je hudo zmotilo, in da ima z Buri prav resno vojno. Tedaj šele je naznanilo svetu, da ima Anglija v Južni Afriki vojno. Danes pa se kaže, da so Buri sovražnik, ki zahtevajo, da se jih prav posebno respektira. Anglija odpošlje proti njim svojo zadnjo, zares zadnjo nado, dva svoja najslavnejša vojskovodji, Roberta in Kitchenerja. Roberts se je proslavil v bitkah v Indiji, Abesiniji in Afganistanu. Premagan še ni bil nikoli. Kitchener pa je ugnal šele nedavno divje Dervise in jih pobil s kalifom vred. Oba uživata torej doma posebno slavo in velik ugled. General Buller ni tedaj več najvišji poveljnik, nego mora skrbeti le za-se! Vojno ministrstvo je sklenilo, da pokliče še vse zadnje rezerve k orožju, da odpošlje v Južno Afriko par tisoč vojakov z Gibraltarja, iz Egipta in iz vseh kolonij. Tudi prostovoljce nabirajo povsod. Skratka: Anglija zbere do zadnjega moža vse kar more nositi puško, da užene Bure. Celo iz Avstralije, iz Sidneya se pripelje 1500 prostovoljcev. Pa tudi po Afriki nabirajo prostovoljce, črne in bele. V Dublinu na Irskem so bile te dni velike demonstracije proti Angliji in za Bure. Policija je imela mnogo posla ter je bilo več ljudi ranjenih ali zaprtih. Nevarnost je, da se začne tudi v kolonijah ustaje, ako jih zapusti večina angleških vojakov, da odrine v Južno Afriko. Morda se rodi iz vojne z Buri še katera druga, in Angleži bodo pomnili, kdar je bil kolonialni minister — Chamberlain!

Dopisi.

Iz Bohinjske Bistrice, 15. decembra. (Drugi blagoslov zadružne hiše v Srednjivasi.) Po klerikalnih obredih vrši se po navadi osmina. Ista tudi ni izostala pri svedcih v Srednji vasi. Kakor ste že pisali, so dne 11. novembra t. l. pri otvoritvi pretepli Lovrenca Arha tako, da je celo morala sodnijska komisija priti, ki je konstatirala težko telesno poškodbo zaradi pretresanja možganov, in tepeni Arh še danes ni popolnoma zdrav. Da bi se pa osmina v resnici izvršiti morala, pretepli so v isti hiši dne 18. novembra Puntarjovega od Fužine tako, da so ga morali svedci v gnojnem košudopravititi na njegov dom. To pa vse radi tega, ker konsumno društvo srednjevaško ima tako izvrstnega poslovodjo ob enem tudi hranilničnega knjigovodjo, da še hrvatske buše niso varne pred njim. Da pa ne boste premišljali zakaj, naj Vam pojasnim: Dne 22. novembra prignal je Miklavž „Hrvat“ v Bohinj buše. Prišel je tudi v Česnjico; tam je modri poslovodja, ki je pasel do 18 leta kože, tri mesece učil se je delati sir, v 14 dneh pa se izučil v Horjulu v poslovodstvu in knjigovodstvu, kupil zvečer od Hrvatov jedno bušo. Hrvat je prehitela noč in moral je tudi i prenočiti v Česnjici. Modri poslovodja zmeril je svojo kupljeno bušo na dolgost in debelost ter sestavil kubični račun. Pri zaključku videl je, da je buša predraga. Hitro šine mu v glavo, da Hrvat ne spi pri bušah v hlevu, marveč v hiši pri sosedu. Odveže bušo, jo pelje ponoči k Hrvatovim in si izbere drugo, ki je bila v tropu najlepša. Zjutraj, ko je Hrvat mislil odriniti, opazil je namah izpremembo. Vedoč komu je prodal zvečer bušo, šel je hitro k modremu poslovodji, in mu takoj ukazal peljati njegovo bušo k županu. Tam naštel mu je za prejšnji večer kupljeno bušo denar nazaj, mu podelil svoj hrvatski blagoslov, in odšel s svojimi bušami, a modri poslovodja ostal je otožen brez buše in loja. Pregovor pravi: da se posli včasih ravnajo po vzgledih svojih gospodarjev. Ako kdo misli, da to ni res, naj si ogleda delovanje našega gospoda kape-

lana. Kako zna mož gumba svetliti, akoravno ni bil nikoli vojaški rekrut! Letošnje spomlad bil je neki mož, po domače Tonc, Jakob Cengle iz Studenega na smrti postelji bolan. Sluteč, da bje zadnja ura njegovega življenja, hotel je biti previden s sv. zakramenti, in poslal po duhovnika. Prišel je k njemu gosp. kapelan grede na sprehod sicer brez sv. zakramentov, a z namenom, da bi poprej dobil od bolnika hranilnično knjižico. Ta bolnik se ni ne prvo, ne drugo in ne tretjkrat dal pregovoriti, ampak se je vedno branil, češ, da ima dovolj svoje revne žlahte in tistih, koji mu strežejo ob času bolezn. Rekel je, da mora njim zapustiti kar ima. A vse to ni pomagalo nič, ampak gosp. kapelan zahteval je še vedno hranilnično knjižico, in to poprej kod ga bo spovedal! S tem pa nikakor nečemo reči, da je gospod kapelan hotel knjižico zase pridržati ali se denarja polastiti v svoj prid. Ko je bolni Tonc videl, da je že skrajna sila, mu je rekel: „Zgubite se mi kar iz hiše, ako me Vi nočete spovedati, poslal bom po drugega g. duhovnika“. Ko pa tukaj ni dobro potegnilo, vrgel se je kapelan še na boljši kraj in sicer na hranilnično knjižico Franciške Logar iz Stare fužine, po domače Prungelčovka, na koji je baje bilo okoli 1400 gl. (ali tudi manj) v kranjski hranilnici naloženega kapitala. To knjižico so kakor po navadi knjižice vseh starih ženic imeli spravljeno v farovžu, in gospod kapelan drznil si je isto izbrati, videl, da je žena Franca Logar opasno bolna in zmešana. Dvignil je celo svoto iz kranjske hranilnice. Kam je dejal denar, tega ne vem, ali ga je naložil v domačo hranilnico ali kaj je naredil z njim. Tudi ne trdimo, da je hotel denar v svoj žep spraviti ali sploh kaj nepoštenega storiti. Toliko mi je pa znano, da je soprog bolnice veliko tarnal okoli kapelana, prej kot je izvedel, kako je z denarjem. Naposled, po velikem pritisku, je g. kapelan obstal soprogu bolnice, da ima 1150 gl., a kje, tega še danes mož ne ve. Ob enem je g. kapelan od istih 1150 gl. odločil 300 gold. za maše, kadar bo žena umrla, tako da je zdaj le jezično potrdilo k dobremu bolne Franca Logar 850 gold. To so stvari, ki segajo poštenemu človeku v dno duše, a menda to vse ni nič greh. Končno bodi omenjeno, da v konsumnem društvu imajo vsak teden svedrci pijanski shod, in da se vino na drobno toči ravno tako kot v vsaki gostilni, a vendar brez koncesije. Čemu tudi? Vlada vendar ne stoji na stališču, da mora svedrcem pomagati, da uničijo obrtnike in trgovce! Naročil je pa tudi g. kapelan Mini Iskra iz Studenja jeden polovnjak špirita, da bi ga točila pod svojim imenom skrivaj v prid konsumnega društva in prosil koncesije, kar mu pa okrajno glavarstvo ni dovolilo, tako da je revo spravil v velikansko škodo, ker špirita ne sme prodajati, a plačati ga bo morala.

„Luč ubožcev.“

(Konec.)

Je li to doseženo pri električni razsvetljavi že samo z izboljšanjem žarnice oziroma obločnice? Jeli tedaj opravičeno nazivanje električne luči vsled Nernstovega izuma z — „luč ubožcev“? Ne! Z dobro žarnico se poceni le pretvarjanje elektrike v svetlobo — proizvodjanje toka pa ostane s tem i nadalje na razmerno visoki ceni. Izboljšati je treba v prvi vrsti proizvodjanje električnega toka. Doslej se izključno pridobiva električni tok za razsvetljava in motorično uporabo na dinamičen način s pomočjo parne ali vodne sile. Da je učinek parnega stroja kakor tudi turbin v ekonomičnem oziru jako neugoden, je gotovo in v tehničnih krogih splošno priznano. Proces pretvarjanje toplote v mehanično silo je neracionalen, in je osobito izguba toplote (tedaj posredno mehanične sile) pri parni sili vprav ogromna.

I tu je treba novega principa. Treba nam je cenejše mehanične sile. Občudujemo pač tehniške pridobitve vsled njih ugodnega vpliva na naše gospodarsko gibanje; če pa premotrimo telesnim očem nevidno pretvarjanje prirodne sile v nam uslužno mehanično silo, tedaj moramo priznati veliko potratno prirodni sil neprecenljivih vrednostij. Tudi v tem pogledu se vse mogoče poskuša.

Ideja, proizvodjati električno energijo direktno iz oglja, pa „straši“ že nekaj časa po kemičnih laboratorijih. Le žal, da samo — „straši“.

Sedanja električna razsvetljava je dolej skoro še povsem luksurijsna razsvetljava, ker so stroški za njo razmeroma veliki. Da pa električna luč tako uspešno tekmuje z drugimi, iskati je v tem, da ima mnogo odličnostij in udobnostij, katerih druge razsvetljave človeku ne morejo nuditi.

Za človeka pa je svetloba neprecenljive vrednosti; za njegovo življenje in osobito za njegov telesni razvoj. Demme se je prepričal pri svojih opazovanjih, da je telesna temperatura pri otrocih, ki bivajo v temnih prostorih, do pol stopinje pod normalno. Je li tedaj čudno, če je z ubožtvom združena tudi bolezen?!

Električna luč se ugodno odlikuje od drugih v tem, da pospešuje oksidajoči proces v človeškem telesu, in ker ne razstvarja ozračja ter ga ne okužuje, ne trpe sopilni organi škode. Toliko o tem, ker si nisem stavil naloge obširno govoriti o vplivu električne razsvetljave na naš organizem. Iz tega je pa vsaj nekoliko razvidno, da pomen električne razsvetljave ne obstoji samov „eleganci“, tedaj v efektu na zunaj, temveč v vsem drugem, ki je važnejše za vse sloje človeštva — to je v vplivu na normalni razvoj našega telesa.

S tega stališča se mora presojati važnost cenene in zdrave električne razsvetljave. Zato obča želja po — „luči ubožcev“!

Kakor je bila električna razsvetljava v Parizu pred 18 leti odločilna za Edisonov razsvetljalni zistem, jednako pomembna lahko postane svetovna razstava v Parizu prihodnje leto ob zaključku XIX. stoletja za — Nernstovo žarnico. Saj na tej razstavi bo služilo nič manj kot 20.000 konjskih sil za električno razsvetljava.*) Menda je pravo, če upamo, da bo tu nastopil Nernstov izum svojo prvo preskušnjo.

Naša slovenska metropola ima pri tem gotovo tudi svoj interes, ker z napravo svoje elektrarne**) je stopila kot sobojevnica za osvobojenje našega naroda od tujega kapitala.

Da bi kmalu zažarela v naši beli Ljubljani električna žarnica i v najpriprostejši hiši! Da bi pa tudi posijala med vse sloje i najrevnejše in najzapuščenejšje luč narodne prosvete in svobodne misli!

Na Dunaji, novembra 1899.

Ingenieur I. Šega.

*) Na razstavah v Parizu se razvidi iz sledečega razvoj in napredek: l. 1855 je zadoščalo za gibanje vseh strojev celotne razstave 350 konjskih sil, l. 1867. 626 k. sil, l. 1878 že 2500, 1889 več kot dvakrat toliko, namreč 5500 in na prihodnji razstavi l. 1900 bo ogromno število 45.000 konjskih sil, od teh 20.000 za elektr. razsvetlavo.

**) Ljubljana ima dvoje važnih gospodarskih podjetij, o katerih pomenu večina Slovencev niti ne ve in to je tudi docela umevno. Vodovod in električna centrala sta nekaki zapečateni knjigi. Iz poročil o občinskih sejah pa se po naših listih ne povzame ničesar.

L. 1897 in 1898 je Slov. Matica izdala dvoje knjig „Elektrike“. G. ravnatelj J. Šubic sam v „predgovoru“ priznava, da ga je napotilo do tega težavnega posla projektiranje elektrarne ljubljanske. Pač umešno bi bilo, da za bodoče leto med svoje spise uvrsti „Slov. Matica“ opis vodovoda in elektrarne ljubljanske (s tem se lahko združi i opis priprav za električno železnico v Ljubljani) s strokovno tehničnega in gospodarskega stališča s primernimi statističnimi podatki, črtami in slikami. S takimi spisi bi se vzbudilo zanimanje za prosperanje našega kulturnega središča in povzdignila bi se ponos in ljubezen Slovencev do Ljubljane tembolj, ker tuji blate po svojih listih na vse mogoče načine. Gospod upravitelj elektrarne in vodovoda ljubljanskega ima tu hvaležno in častno nalogo, za kar mu bo vsakdo hvaležen osobito slov. inženjerji, ki se zanimajo za tehnično-gospodarsko napredovanje v naši domovini.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. decembra.

— Zavodi ljubljanskega knezoškofa so zopet na dnevnem redu. Škof hoče na vsak način zidati, in načrte si je dal napraviti po nekem „imenitnem“ arhitektu, ker domačina za tako važno in sloveče delo ni mogel dobiti. Ta „zwinguri“ je mišljen v največjem obsegu, prava kasarna je, kjer bi se sedaj liberalne duše polagoma prevežbale v klerikalne! Svoje kasarne pa knezoškof na škofijskem marofu tik šentpeterske cerkve ne more drugače zgraditi, nego da se občina odpove neki cesti, ki je v novem regulacijskem načrtu projektovana po tako imenovanih škofovih njivah. In

glej! gospod knezoškof se je v istini obrnil do mestnega zastopa — ki po svoji večini pripada k narodno-napredni, ali ne k narodno-smešni stranki, kakor morda misli njega milost — ter prosi, da naj mestni zastop, kojega pušča gospod knezoškof v znanem svojem glasilu smešiti in blatiti dan za dnevom, njemu in njegovim zavodom na ljubo opusti cesto, o koji se je pri kovanju slavnega regulacijskega načrta sploh menilo, da bode za bodoči promet velevažna. Prišli smo po tem takem že tako daleč, da se bode regulacijski načrt ljubljanskega mesta spreminjal iz prijaznosti do posamezne osebe! Oj ti ubogi regulacijski načrtek, kako tužno prihodnost imaš pred sabo! No pa menimo, da najvni korak ljubljanskega knezoškofa ne bode dosegel svojega uspeha, ker so vendar vsi člani mestnega zastopa voljeni po programu stranke, katere zaupni shod je ravnokar sprejel resolucijo, v koji je ljubljanskega knezoškofa drzni napad na mošnjiček slovenskega ljudstva najostreje sodil in obsodil.

— Führich in — „Slovenec“. Pod božjim solncem ni bolj neslanih in duševno ubožnih podlistkarjev, kakor so „Slovenčevi“. Ti revčiki so zato grozno veseli, ako staknejo v kakem neklerikalnem listu malo pomoto, katere se lotijo, kakor lačni psi oglodane kosti. Vse jim pride prav, da vržejo na liberalen dnevnik polenček, in pripetilo se je že, da so skrpali radi ničeve slovnice napake dolgozeven listek, hoteči s svojo slovnico (!) dokazati neresnico dotičnih vrst. Love se za pikami, obešajo se na vejice, samo da bi preslepili svoje menda sila lahkoverne bralce. Vsako sredstvo jim pride prav in kjer jim jezuitsko zavijanje ne pomaga, se zatečejo k prosti laži. Naš poročevalec o knjigah sv. Mohorja — sami pri najboljši volji res ne utegnemo prebirati takih knjig! — je pohvalil lepo, a prepočasno izdajo sv. pisma ter pripomnil, da so Führichove ilustracije prav čedne, a druge da so neumestne. „Slovenec“ trdi nato, da Führichovih in tudi Dostalovih slik sploh ni v Lampetovih „zgodbah sv. pisma“ ter si je širokoustno privoščil našega poročevalca zategadelj kar dvakrat zapored. To dejstvo dokazuje znova, da je v „Slovenčevih“ jaslih strašno veliko prostora za prazno slamo, in milujemo njegove čitatelje, ki jo morajo prežvekati kar dva dni za vrsto. Tudi če bi se bil naš poročevalec res zmotil — „errare humanum“ in le papež je bajè nezmotljiv! — bi resen list ne premleval take pomote, ki bistva naših pripomb prav nič ne spremeni. Toda pomote sploh ni bilo na naši strani, kajti Lampetove „zgodbe“ prinašajo res že v šestorici zvezkov večinoma le Führichove svetopisemske ilustracije. Priznavamo pa radi, da slike na str. 621, 628, 713 nikakor ne morejo biti Führichove, a tudi druge, n. pr. na str. 625, 630 in 699 niso Führichove. Zapazili smo namreč na njih čudne dodatke in „popravke“, katere si je dovolil pač zopet gospod dr. Lampe po krščanskem gestu „nage oblačiti“ itd., ne pa Führich, ki je ljubil lepoto narave tudi na svojih svetopisemskih slikah. Tako na pr. je dobil Salomonov rabelj na str. 625. po Lampetovi milosti modern „Jägerhemd“, trebusček mrtvega otročička pa je ljubeznivo pokrit s — pleničico; na str. 630 je tesar oblečen v srajco, kakoršno nosijo naši Sokolski telovadci; Boga Sina na str. 699 pa pokriva Bog Oče z lesenim robcem in Kerubova ledja je obdana z decentnim plamenom itd. Takih srajc, plenic in robcev Führich seveda ni slikal, v tem soglašamo docela s „Slovencem“. Imenom našega poročevalca prosimo torej g. dr. Lampeta in g. Dostala odpuščanja, da jima je storil „Slovenski Narod“ tako nečuvno krivico. Za nas je tudi slikarska aféra s tem dognana! Mislimo pa, da naši bralci sedaj vedo, kdo bi bil mesto „Slovenca“ bolj opravičen pisati listke o takih ilustracijah!

— Redni občni zbor društva „Naša straža“ v Ljubljani se bo vršil dne 30. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne v Trstu v „Slovjanski čitalnici“ s sledečim vspeodom: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Sklepanje o poročilu načelstva. 5. Volitev treh pregledovalcev računov. 6. Eventualni predlogi in sklepanje o njih. V Ljubljani, dne 14. decembra 1899. Načelstvo.

— Škofov harač. V fari Stranje pri Kamniku so imeli poletni cerkveno darovanje za škofove zavode. Vsako je moral prinesiti vsaj 20 kr. Ker se pa darovanje ni dosti obneslo, je ondotni župnik naročil ljudem, da prinese k izpraševanju za listke velikonočne izpovedi vsak še po 10 kr. Prinesli so vsi farani, le neki star mož se je postavil župniku po robu, češ „fronkov imamo še sedaj preveč, kaj nam bo nalagal fajmošter še nove. Če se bodo začeli še taki davki, dobimo vsako leto nove!“ Župnik, strasten mož, katerega se vse boji, seveda sedaj ne more dovolj nagraditi pogumnega starca, ki je edini povedal na glas ono, kar je resnica in kar misli skoraj vsa fara! To je gola in čista resnica, katere ne utaji „Slovenec“, pa naj se še tako razpenja.

— Umrla je v Mariboru gospa Ivana Skaletova, roj. Golob, in bila v Ljubljano prepeljana ter ob veliki udeležbi najodličnejšega občinstva pokopana pri sv. Krištofu. Pokojnica je bila mati znanih rodoljubov v Ljubljani in Novem mestu ter je zapustila veliko rodbino vrlih Slovencev in Slovenk. N. v m. p.!

— Božičnica ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva. Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo priredi dne 26. decembra t. l., kakor smo že poročali, ob 6. uri zvečer v veliki dvorani „Mestnega doma“ svojo običajno božičnico. Kakor se čuje je za to božičnico dokaj zanimanja. Poveljništvo c. in kr. pešpolka kralj Belgijcev št. 27. je z ozirom na blagi in občekoristni namen tega društva obljubilo godbo brezplačno, ljubljanski trgovci, poselniki in drugi meščani pa so društvu doposlali lepih in praktičnih daril za to. Od več strani se je gasilnemu društvu obljubilo še več lepih in dragocenih daril, katera se v teku tega tedna pobere. Ljubljansko občinstvo ve ceniti zasluge gasilnega društva, katere si je steklo pri požarih in drugih nezgodah, ki so zadele naše mesto in zagadelj se rado odloči, da pomore temu društvu s primernimi darili za božičnico ali pa denarnimi prispevki. Čisti dohodek je namenjen za bolniško blagajno tega društva, in zagadelj se nam zdi potrebno, da opozorimo na to občekoristno in nepristransko društvo in njegovo božičnico. Kdor ve ceniti blagi namen društva in vstrajnost moštva tega društva, ki večinoma že celo vrsto let o vsaki priliki, o vsakem vremenu in o vsakem času neoziraje se na nevarnosti, ki prete njegovemu zdravju in življenju brezplačno čuva posest meščanov pred uničujočim elementom, in je tudi pri vsaki drugi nezgodi voljno žrtvovati svoje moči na korist ali v varnost meščanstva, ta se gotovo pri tej priliki spomni tega društva ter mu dopošlje svoj obolus. Po dosedanjih pripravah se sme soditi, da bo božičnica dobro obiskana, in da bo gasilno društvo doseglo dovoljen uspeh. Gostilno pri božičnici prevzel bo g. Ferlinc, ki bo pri navadnih cenah postregel z dobro pijačo in mrzlo jedjo.

— Pevsko društvo „Ljubljana“ imelo je v nedeljo popoldne ob mnogobrojni udeležbi svoj letošnji občni zbor. Iz tajnikovega poročila posnamemo, da ima društvo sedaj 42 izvršujočih, 104 podporne in 5 ustanovnih članov ter 1 častnega člana. Društveni pevovodja je g. Vedral, učitelj „Glasbene Maticice“. V pretečenem letu je „Ljubljana“ 45krat javno nastopila. Soproga ljubljanskega župana, gospa Milica Hribar, bila je v priznanje njenih zaslug za društvo izvoljena častnim članom „Ljubljane“. Potem vršile so se volitve. Izvoljeni so bili gospodje: Anton Gutnik, predsednikom, Franc Orehek, podpredsednikom, Avgust Pavšek, Albert in Franc Feldstein, Ivan Šuber, Filip Kranjc, Radivoj Korene in Franc Krvarič, odborniki, Ivan Gothard in Josip Maček, računskima pregledovalcema. Občni zbor je nadalje sklenil, da se v bodoči sezoni priredi med drugim častni večer gospej Milici Hribarjevi in pa maškarada. Ob enem naročilo se je novemu odboru, naj pretresa vprašanje, bili ne kazalo, da se tudi „Ljubljana“ udeleži korporativno izleta narodnih društev v Zagreb.

— Darila za stare zveste posle, in sicer v znesku po 10 gl. so dobili: Uršula Suhadolec iz Loga (služi 55 let), Mihael Vidmar iz Tenetiš (služi 48 let), Janez Penko iz Radohove vasi (služi 47 let), Anton Ko-

stanjevec iz Rakovnika (služi 46 let), Marija Mavčič iz Kozarij (služi 45 let), Uršula Ravnihar iz Vodice (služi 45 let), Ana Rant iz Železnikov (služi 44 let), Marija Petrovič iz Preserja (služi 43 let), Mihael Juvancič iz Strmice (služi 42 let), in Anton Stemberger iz Jablanice (služi 42 let). — Tu so v službo všteta le ona leta, kar so jih imenovani posli služili pri enem in istem gospodarju, oziroma v jedni in isti hiši.

— Občni zbor katoliškega slovenskega političnega društva „Sloga“ v Ormožu, bo v četrtek dne 28. decembra t. l. ob 2. uri popoldne, v prostorih okrajnega zastopa v Ormožu. Dnevni red: Poročilo namestnikovo o stanju, delovanju društva itd. 2. Pouk o odpisu zemljiškega davka povodom umj. 3. Razgovor o političnem položaju, s posebnim ozirom na naše razmere. 4. Volitev društvenega vodstva. 5. Slučajnosti. Opomba: Takoj po občnem zboru vrši se konstituiranje odbora.

— Razprava proti županu Plesu iz Devina se je vršila včeraj pri deželnem sodišču v Trstu. Kakor znano, je bil župan Ples zaradi protilaških izgrediv povodom umora cesarice Elizabete obsojen na osem mesecev težke ječe. Najvišje sodišče pa je tisto razsodbo kasiralo ter zaukazalo novo obravnavo. Pri včerajšnji razpravi so tri priče potrdile, da je župan Ples ob naskoku poslopja „Lege“ stal pred svojo hišo in ploskaje z rokama klical: „Živio! Dol Lega!“ Priča Boltar, ki je pri razpravi najbolj obtoževal župana Plesa, je včeraj izjavil, da je dolžil Plesa samo radi tega, da sebe reši, da pa sedaj svojih obdolžitvev ne more potrditi. Sodišče je g. Plesa oprostilo zločina sokrivde pri javnem nasilstvu in ga radi pregreška po § 305. obsodilo na štirinajst dni pripora.

— „Celjski Sokol“ je imel svoj redni zbor v soboto, dne 16. decembra ob prav obilni udeležbi. Starosti je bil z velikim navdušenjem z vslikom enoglasno izvoljen dični naš voditelj, brat dr. Ivan Dečko, odvetnik, kateri je tudi drage volje izjavil, da rad sprejme poverjeno mu častno mesto ter da se ne vstraši i tega mu naloženega težkega bremena, katero bode skušal prenašati po svojih močeh, kakor vsa druga poverjena mu dostojanstva. „Celjski Sokol“ si mora le čestitati, da ima po nekako preživotarjenem enoletnem interregnu sedaj na čelu tako odličnega moža, kakor je baš naš dr. Dečko, in so gotovo opravičene naše nade, da bode „Celjski Sokol“ zanaprej prav tako hkrabro in neustrašeno nastopal kakor dosedaj. Ostali odborniki so: podstarosta br. dr. Josip Karlovšek, odvetniški kandidat, tajnik brat Franjo Jošt, nadzornik „Zveze slovenskih posojilnic, blagajnik brat Ante Bêg, urednik „Domovine“; ostali odborniki pa so bratje: dr. Ljudevit Gulin, odvetniški kandidat, Fran Lončar, tajnik „Celjske posojilnice“ in dr. Alojzij Prunseis, praktični in okrožni zdravnik. Namestnika sta brata: Ivan Kapus, brivec, in Josip Smertnik, knjigovodja posojilnice, vsi v Celju. Imena izvoljenih odbornikov so nam porok za to, da bode „Celjski Sokol“ častno rešil svojo nalogo, nastopajoč deseto dobo svojega obstanka. Na zdar!

S Pivke se nam piše: Od 6.—14. t. m. snežilo je na Pivki, toda le vedno pretrgoma; občutili smo bolj burjo, ki nam je pometala sneg skupaj in zamete napravljala. Snega je sploh malo pri nas na Pivki. Toda v četrtek 16. t. m. obrnil je na večer — potem ko je ves dan snežilo — jug in imeli smo dež, kateri tudi ponoči ni ponehal. Ob enem začel je ponoči briti v spodnjih plasteh mrzel sever, in dež je sproti zmrzoval, kar ga je padlo. In zjutraj, ko so ljudje vstajali, slišali so pokanje in bučanje, in ko so gledali, kaj bi to bilo — o groza — vsa drevesa so polomljena, in le osmukana debela štrle kvišku, veje pa vse leže na tleh. Res groza obide človeka o pogledu na vrtove! Vse je opustošeno! Kako se ne bi lomile veje, ko so tako obložene z ledom! So slučajni celo, ko je teža ledu drevo prevagala in iz zemlje vzdignila. Vsaka vejica obložena je z ledom na 2—3 prste na debelo. Kako težo so morale veje zdržavati, sprevidi se lahko iz sledečega: Stehtal sem vejico — vršiček — (6 mm premera) z ledom vred. Tehtala je 1.40 kg, ko sem jo oprostil ledu, imela je 4 dkg. Tedaj vejica 4 dkg. težka, nosila je 1 kg. 36 dkg. ledu; potemtakem morala je nositi veja 1 kg. težka 34 kg. na sebi. Lahko si je tedaj misliti,

da so se morale tudi najkrepkeje veje lomiti. Škode je na tisoče in tisoče. Nasaditi se bode moralo novo drevje, ker od dosejdanjega ni pet odstotkov za rabo. Kaj takega ne pomnijo ljudje tudi po 90 let stari. Ravno tako poškodovane so gozdne nasadbe. Prizadeti so vsi kraji na Pivki — razun Bača — in nadalje tudi nekateri kraji v reški dolini, v okolici Trnovca. Želeti bi bilo, da bi slavna kmetijska družba priskočila spomladi ubogim Pivčanom na pomoč s tem, da bi med ude razdelila po več drevesc in neudom po nizki ceni prodala. Namerava se vložiti tudi prošnja za odpis davka, in upamo tudi, da se nas bode vslušalo, ker ta škoda presega daleč, daleč škodo toče; ta bode pustila svoje jako občutne posledice dolgo vrsto let za seboj.

— Slovensko pevsko društvo „Vraska Vila“ na Vranskem priredi na Svetih treh kraljev, dne 6. januarja 1900 v zvezi s popolno celjsko narodno godbo veliki koncert s plesom v prid „Dijaški kuhinji celjski“. To bode jedina velika „Vilina“ veselica v tem predpustu na Vranskem in sosedni kraji so prošeni na to ozir jemati in se vsaki nepotrebni konkurenci izogniti. Odbor.

— V Zagrebu se je ustrelil bivši kavarnar in sladščičar Krežma, oče prerano umrlega znamenitega virtuozu Fr. Krežme.

— C. kr. finančno ravnateljstvo naznanja vsled razglasa c. kr. finančnega ministrstva z dne 13. novembra 1899, št. 59.659 tukajšnji trgovski zbornici, da se zamenjujejo l. 1892. upeljani vozni listi za interni promet blaga, ki se morejo vsled razglasa finančnega ministrstva z dne 19. oktobra 1899 št. 57.054 uporabljati le še do dne 31. decembra 1899, — če niso morda popisani — do zadnjega dne meseca marcija 1900 pri za to določenih prodajnih uradih (c. kr. deželni plačilni urad v Ljubljani, c. kr. (glavni) davčni uradi v Postojini, Škofji Loki, Bistrici, Kočevju, Velikih Laščah, Krškem, Kranji, Kranjski gori, Litiji, Logatci, Trziču, Vrhniki, Radovljici, Radečah, Ribnici, Novemestu, Senožečah, Kamniku, Trebnjem, Cerknici) brezplačno za vozne blankete, ki so bili vsled ukaza železniškega ministrstva z dne 15. aprila 1898 (drž. zak. št. 48) na novo vpeljani. Prejšnji popisani ali potiskani vozni listi, ki se še niso železniško rabili, se tudi lahko v istem času zamenjujejo za nove, toda le če se ozira na obstoječe predpise in če se plača za vsak vozni list 1 vinar. Po 31. marciju 1900 se ne jemljejo več zastareli interni vozni listi v zameno.

* Vilimekova tiskarna pogorela. V petek ponoči je pogorela v Pragi do tal velika Vilimekova tiskarna. Plamena so uničila najmodernejšo stroje, cele sobe knjig, več rokopisov, pripravljenih za tisk, albume slik, nebroj klišejev in velike zaloge raznih tiskovin in papirja. Zgorelo je marsikaj, kar se ne da več znova spisati in naslikati, zgorela je dragocena biblioteka slavnih starih knjig itd. Škoda je ogromna.

* Svatje utonili. Nedavno se je vozil s sanmi iz slavonske občine Ilok ženin Štefan Manojlovič s svojo nevesto in z desetorico svatov na svoj dom, v Vranik. Vozniki so bili že precej vinjeni, zato so konje zelo podili. Nakrat je zadel prvi voznik v kup kamenja ter se zvrnil s sanmi v Duna, ki teče ob cesti. Tudi drugim, tretjim in četrtem sanem se je ista godila. Ženin, nevesta in deset svatov je tako utonilo v Dunavu.

* Debeluh — velikan. V Willenbergu v vzhodnji Prusiji živi posestnik hotela Hans Fromm, ki tehtta 247½ klg. (toraj skoraj 5 centov). Baje so ga povabili na pariško razstavo in mu ponudili 5000 mark za plačilo, ako se bo kazal ljudem. Fromm pa zahteva 15.000 mark, prosto vožnjo in hrano. Ker je predebel, ne more iti v navaden vagon, nego bi trebalo napraviti zanj vagon s posebno širokimi vrati in z najširšo klopjo!

Književnost.

— A. Aškerc: „Nove poezije“. V Ljubljani. Založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg 1900. Cena mehko vezani knjigi 1 gl. 50 kr., po pošti 5 kr. več. Za „Baladami in romancami“ in za „Lirskimi in epskimi poezijami“ je izdal

naš pesnik-prvak sedaj že tretjo zbirko svojih epskih in lirskih pesmi pod naslovom „Nove poezije“. Za danes knjigo le naznanjamo. Več bomo pisali o njej čim preje v listku. Vsebinsko je razdelil avtor na dva oddelka: v I. so lirске in nove popotne pesmi iz Aškerčevega potovanja po Italiji, v II. oddelku pa so epske poezije in satirično-humoristični ciklus „Pavliha na Jutrovem“. V obeh oddelkih je mnogo novih, še ne objavljenih pesmi, ki so med biseri Aškerčeve Muze. Knjiga je jako lična in moderno elegantna ter kot taka primerno božično darilo.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 19. decembra. V današnji seji budgetnega odseka se je Milewski izjavil v imeni poljskega kluba proti češki obstrukciji, a je priznal, da je je kriva jedino le vlada. Predlagal je, naj se dovoli dvamesečen budgetni provizorij in da naj bodo razprave budgetnega odseka tajne. Tajnost je bila z Nemci dogovorjena, toda v zadnjem trenutku so si Nemci stvar premislili. Govoril je potem Janda, ki bo popoldne nadaljeval svoj govor.

Dunaj 19. decembra. Opoludne se je sešla gospodska zbornica. Körber in Hartel sta se poslavljala kot ministra. Dumba je predlagal, naj se zakon o služabniških plačah še danes reši, kar je bilo sprejeto. Zakon pride zopet pred poslansko zbornico. Pri prvem branju zakona o odpravi časniškega kolka je umirovljeni sekcijski šef Neubauer predlagal, naj se zakon odkaže odseku, da preišče, kako se vsled odprave kolka provzročeni odpadki nadomesti. Ta predlog je bil sprejet. S tem je odprava časniškega kolka z novim letom postala skoro nemogoča. Sklep je provzročil veliko senzacijo. Socialni demokratje hočejo prirediti veliko demonstracijo proti gospodski zbornici.

Dunaj 19. decembra. Ob 1. uri se je sešel ministrski svet, kateremu predseduje cesar. V tej seji se odloči, kako ministrstvo pride na krmilo.

Dunaj 19. decembra. V prvi vrsti se imenuje kot naslednik Claryjev moravski namestnik Spens, v drugi vrsti tržaški namestnik Goëss Slednji pride jutri sem. Kot kandidat za portfelj naučnega ministra se imenuje tudi sekcijski šef Rezek.

Dunaj 19. decembra. Drž. svetnik Braun je šel v pokoj in je dobil tem povodom veliki križec Leopoldovega reda z briljanti. Braun se je obče imenoval „babica“ in „pogrebec“, ker je znamenito sodeloval pri imenovanju ministrov ter jim tudi pomagal iz sedla. Beust pripoveduje v svojih memoirih prav natančno, kako je prišel Braun k njemu in mu priporočal, naj odstopi z ozirom na svoje zdravje. Ko je Beust dejal, da je popolnoma zdrav, mu je Braun vročil — plavo polo. Naslednik Braunov postane beligranski poslanik Schissl.

Dunaj 19. decembra. Upravno sodišče je ugodilo pritožbi dunajskega občinskega svetnika proti sklepu občinskega sveta radi prispevka občine za zgradbo cerkva, in je dotični sklep obč. sveta razveljavilo.

Bruselji 19. decembra. Krüger pripravlja proklamacijo na prebivalstvo Kaplandije, s katero bo proklamiral popolno neodvisnost te pokrajine.

London 19. decembra. Razen v Dublinu primerile so se tudi v drugih irskih mestih velike protiangelske demonstracije. Irski nacionalisti so se začeli tako gibati, da je postal občni položaj prav nevaren, in da je vlada v velikih skrbeh.

London 19. decembra. „Times“ poroča, da je lord Methuen ob Modder-riverju od vseh strani obkoljen. Buri, katerih je tam nad 20.000, so mu prišli tudi za hrbet, tako da se njegova vojska ne more na nobeno stran ganiti.

London 19. decembra. Poroča se, da se je Burom zopet 4000 Afrikanerjev pridružil.

London 19. decembra. Uradni izkaz kaže, da so Angleži doslej v Južni Afriki izgubili 7047 mož, mej njimi 462 častnikov.

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborna deluže

Melusina ustna in zobna voda

utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.!!

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (19-51)

lekarna M. Leustek, Ljubljana

Resljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Iz uradnega lista:

Izvršilne ali eksekutivne dražbe:

Zemljišča vlož. št. 60, 62, 64 in 65, kat. obč. Zgornji Tuhinj, cenjena 2110 gld., dne 22. decembra v Kamniku.

Posestvo vlož. št. 460 in 461, kat. obč. Vrh, cenjeno 175 gld. ozir. 130 gld., dne 29. decembra v Črnomlju.

Zemljišči vlož. št. 15 in 21, kat. obč. Pijava gorica, cenjeni 5901 gld., 103 gld. in 245 gld., dne 30. decembra v Ljubljani.

Meteorološko poročilo.

Vlšina nad morjem 800-2 m. Srednji srčni tlak 736-0 mm.

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
18.	9. zvečer	742.3	0.7	brezvetr.	oblačno	
19.	7. zjutraj	744.0	0.3	sl. zahod	oblačno	
	2. popol.	744.3	1.6	sl. vzjvzh.	oblačno	0.4 mm

Srednja včerašnja temperatura 0.6°, normale: -1.9°.

Dunajska borza

dnó 19. decembra 1899.

Skupni državni dolg v notah	98	gld.	70	kr.
Skupni državni dolg v srebru	98	gld.	35	kr.
Avstrijska zlata renta	115	gld.	90	kr.
Avstrijska krona renta 4%	98	gld.	85	kr.
Ogerska zlata renta 4%	115	gld.	90	kr.
Ogerska krona renta 4%	94	gld.	65	kr.
Avstro-ogerske bančne delnice	906	gld.	—	kr.
Kreditne delnice	369	gld.	15	kr.
London vista	121	gld.	27 1/2	kr.
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59	gld.	07 1/2	kr.
90 mark	11	gld.	81	kr.
20 frankov	9	gld.	62 1/2	kr.
Italijanski bankovci	44	gld.	75	kr.
G. kr. cekini	5	gld.	71	kr.

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA

MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5-10 gld.

Zahvala.

Globoko ginjeni po mnogobrojnih dokazih iskrenega sočutja povodom smrti naše ljubljene matere, oziroma tašče in stare matere, gospe

Ivane Skale

kakor tudi za spremstvo k zadnjemu počitku izrekamo našo najtoplejšo zahvalo.

(2276) **Žalujoči ostali.**

Gostilna

z opravo in z lepimi prostori pri Kranji se dá v najem. 2282-1
Več pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Božični dar

za citraše najprikladnej je.

album slovanskih napevov

od J. Sorga. Napevi so izredno navduševalni, a zraven tega v kolikor mogoče lahkem slogu. Tudi je vsebina tega izdanka jako zanimiva. Da je to danes najboljšo izdajanje slovanskih napevov za citre, dokazuje dejstvo, da je isto že tretje izšlo. Do sedaj je izšlo 25 sešitkov, kojim je cena po 25 novč. zares nizka. Popis vsebine, ki se naj nikakor ne opusti naročiti, pošilja franco izdajatelj: (2229-3)

Josip Sorg v Zagrebu.

Božična razstava.

Kakor vsako leto bode ista od dné 18. do dné 31. t. m. v moji prodajalnici.

Razstavljeni bodo

vsi potrebni predmeti iz stroke modnega blaga za gospode in za dame

ter so na vsakem predmetu razvidne stalne cene. Na obisk vabi najljubneje

J.S. Benedikt

v Ljubljani, na Starem trgu. (2275-1)

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Froga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selthal v Ansee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. s jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoludne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Paris; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Froga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. s jutraj, ob 1 uri 5 m. popoludne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Froga iz Trbiža. Ob 5. uri 46 m. s jutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planzja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Anseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planzja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Genevo, Curiha, Bregena, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoludne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Franzensfesta Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Lince. — Froga iz Novoga mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. s jutraj, ob 2. uri 32 m. popoludne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Ob 7. uri 23 m. s jutraj, ob 2. uri 5 m. popoludne, ob 6. uri 40 m. zvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 56 m. s jutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (1206)

Kdor hoče

dobro in ceno kupiti obleke za gospode, dečke in otroke, kakor tudi naj-novejšo modo naj-sinejske damske konfekcije, lahko dobi do 24. decembra 1899 najlepše blago po čudovito nizki tovarniški ceni in še za 10 do 30% ceneje.

Največja izber v

angleškem skladišču oblek

Ljubljana, Resljeva cesta št. 3.

Tudi perilo za gospode in kravate

zadnje novosti se dobivajo čudovito ceno.

Velespoštovanjem

(2267-3) **Oroslav Bernatovič.**

Najvišje priznanje Nj. c. in kr. Visokosti

presvetle gospe prestolonaslednika vdove nadvojvodinje Stefanije.

Štefanijine zobne kapljice

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani

pvornega dobavitelja Nj. svet. papeže Leona XIII.

Premirane v higijeničnih razstavah v Londonu, Parizu, Genevi, v II. mejnarodni farmaceutski razstavi v Pragi in

v jubilejski razstavi na Dunaji l. 1898.

Vporabljala jih je opetovano Nj. c. in kr. Visokost presvetla gospa prestolonaslednika vdova nadvojvodinja Stefanija v najvišjo Nje zadovoljnost (tajniški dopis iz Laksenburga s 30. dne oktobra 1894) in je glasom objavila Nje gosp. najvišjega dvornega mojstra z dne 27. decembra 1898 št. 230 iz leta 1897 najmilostivejše blagovolila dovoliti, da se smejo po lekarnarju Piccoli-ju v Ljubljani iznajdene in izdelane zobne kapljice imenovati Štefanijine zobne kapljice.

Nekaj kapljic na pavoli se dene v votli (13) c zob in vtolajijo bolečine. (532)

Trgovski pomočnik

in učenec

se sprejmeta v trgovino z mešanim blagom v mestu na deželi. (2259-3)

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Samo gospodje

dobé: 2 zbirke z 120 komadi jako interesantnih momentnih fotografij in senzacionalno novo-žegno zbirko prekomorskih kuriozitet, obsega-jočo 16 barvanih podob, v obliki vizitk. Te 3 zbirke veljajo, ako se denar naprej pošlje, le 1 gld. (tudi v poštnih znamkah). Pri povzetju 30 kr. več. Pošilja franco in diskretno J. Mann, Dunaj, II., Jaegerstrasse 26. (2112-3)

6 ulmerskih dog

prav lepih, mladih, srebrnosive barve, krasni eksemplari, pripravn

za božična darila

proda (2241-3)

Ognjevit Kozjek

hišni posestnik in gostilničar „pri Kan-keru“ v Spodnji Siški št. 20.

Najboljša pijača

za rodbine!!!

Za praznike

priporočam (2261-2)

izvrstno * * *

izvozno pivo

češke delniške pivovarne v Budjevicah

v zabojih po 25 steklenic.

Slavnim rodbinam se za mnogobrojna naročila najtopleje priporočam

z odličnim spoštovanjem

Anton Ditrich, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 2.

Praktična božična darila

violine, citre, kitare, stoječi notni pulti, harmonike, tamburice, mandoline, ariston in helikon za vrtili, večji in manjši glasbeni stroji, ki sami svirajo (simfonioni), dobro ohranjeni preigrani klavirji z močnim glasom (2270-2)

prodajalnica glasbil, Selenburgove ulice 1.

Ravnohkar so izšlo

Tavčarjeve povesti IV. zvezek, cena gld. 1.20, v platno ovesan gld. 1.50 in v polsunoje ovesan gld. 2.10, po pošti sa vsak zvezek 10 kr. več.

Aškerc, nove poezije, cena gld. 1.50, po pošti 5 kr. več. (2271-2)

Jg. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova
založna knjigotlačnica v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

Izvirne Musgrave-jeve irske peči

s šamotno podzidavo

so priznane izborne, trpežno goreče peči, za katerih dobrot se jamči.

Prednosti: Goré nepronehoma vso zimo. Oddajajo gorkoto na mil, prijeten način. Lahka regulacija. Najvarnejša kurjava.

Ilustrirani ceniki brezplačno in poštne prosto.

Chr. Garms, Bodenbach o. L.
Tovarna železnih peči.
Tovarniška zaloga: Karola Kausehega naslednika: Schneider & Verovšek v Ljubljani. (2065-10)

Poštna in brzojavna upraviteljica

vešča slovenskega, nemškega in italijan-skega jezika v besedi in pisavi, sprejme se s l. svečanom 1900 stalno v službo. Takim z večletno prakso se dá prednost.

Naslov: Alojzij Schrey, c. kr. poštar na Jesenicah, Gorenjsko. (2279-1)

Mesto pisarja

išče gimnazijski abiturijent. — Sprejme tudi službo domačega odgojitelja (Hofmeister). 2278-1

Kdo? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Najfinejša kava

v okusu in dišavi je

pristni, naravni Preanger

priznana špecialiteta. (21-290)

Dobiva se v špicerijski trgovini

Kavčió & Lilleg

„pri Zlatorogu“ v Prešernovih ulicah.

Hiša

dá se v najem v lepem trgu gornje savinjske doline po jako ugodnih pogojih.

Ista je enonadstropna, ter je bila v njej od nekaj (50 let) trgovina z mešanim blagom, torej je za isti obrt zaradi ugodne lege tik farné cerkve posebno pripravna.

Daljna pojasnila v tej zadevi daje iz prijaznosti upravništvo „Slov. Nar.“. 2277-1

Velika prodaja

od torca 18. XII. do 24. XII. 1899. leta

v angleškem skladišču oblek

ogel Sv. Petra in Resljeve ceste 3.

Čudovito nizke cene, skoro za vsako ceno, obleke za gospode in dečke in najnovjša haute nouveauté damske konfekcije kakor tudi moško perilo in kravate zadnje novosti.

Z velespoštovanjem

(2273-2) **Oroslav Bernatovič.**